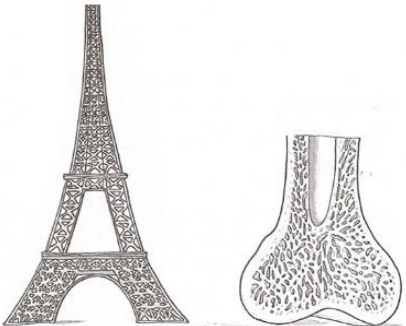

Биология

PISAга багытталган тест

8 - класс

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп бергиле. 1-суроо: Адамдын сөөгүнүн бекемдиги эмнеден көз каранды? Бир гана туура жоопту тандагыла А) суу жана фосфор менен кальций туздарынан Б) органикалык жана органикалык эмес заттардан В) органикалык заттар жана суудан Г) витаминдер, туздар жана гормондордон</p>	<p>Сөөктөрдүн курамы жана касиеттери Кандай гана буюм болбосун анын сапаты жана касиети анын курамынан көз каранды. Ошол эле учурда анын курамындагы ар бир компонент белгилүү бир катышта болушу зарыл, ошондо гана алар жаңы сапатты беришет. Адамдын сөөгү бекемдик касиетке ээ, бул катуулук менен ийкемдүүлүктүн айкалышы болуп саналат. Буттун сөөктөрү эң бекем, анткени ал адамдын бүтүндөй денесин көтөрүп, бир жерден экинчи жерге жылдырууга жардам берет.</p>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Баалоонун мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: кубулуштарды илимий түшүндүрүү • Контекст: жекече • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийдин мазмуну</p>
	<p>1</p>	<p>Туура жооп: 2 (Б)</p>
	<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп бергиле.</p> <p>2-суроо: Эйфель мунарасы менен адам сөөгүнүн ортосунда эмне жалпылык (окшоштук) бар?</p> <p>Бир гана туура жоопту белгилегиле:</p> <p>А) курамы Б) касиети В) функциясы Г) түзүлүшү</p>	<p>Сөөктөрдүн курамы жана касиеттери</p> <p>Эйфель мунарасынын салмагы болжол менен 10,1 миң тоннага (анын ичинен мунаранын өзү 7,3 миң тонна) жетет. Бул салмак 324-метрлик түзүлүш үчүн өтө эле жеңилдик кылат. Тарыхы боюнча алганда Париждин “темир айымынын” жеңил жана ачык торчо түзүлүшү Александр Густав Эйфельдин немец анатом-дарыгери Герман фон Майер менен иш үстүндө таанышкандан кийин пайда болгон дешет. Эйфель адамдын скелетиндеги- кашка жиликтин түзүлүшүнөн шыктанган.</p> 						
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Баалоонун мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: кубулуштарды илимий түшүндүрүү • Контекст: жекече • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Туура жооп: 4 (Г)</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооп же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	1	Туура жооп: 4 (Г)	0	Башка жооп же жооп жок
Упай	Критерийдин мазмуну						
1	Туура жооп: 4 (Г)						
0	Башка жооп же жооп жок						

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп жазгыла.</p> <p>3-суроо: Эмне себептен жаш балдарды балетке 6-7 жашында бериш керек, ал эми 12-13 жашында берсе кеч болуп калат?</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Сөөктөрдүн курамы жана касиеттери</p> <p>Эгерде бала балетти кесипкөй окуй турган болсо, анда 6-7 жаштан эле баштоо керек. Андан ары 10-11 жашында хореографиялык академия жана колледждерге тапшырса болот. Эң башкысы убакытты өткөрүп жибербеш керек. Ал эми 12-13 жашында балетти кесипкөй окуйм деп каалагандар үчүн өзү теңдүүлөрдү техникалык жактан кууп жетүү өтө кыйын болуп калат. Балетти канча жаштан баштоо керек?</p> 								
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Баалоонун мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: табигый-илимий изилдөө ыкмаларын колдонуу • Контекст: жекече • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: кенен(толук)жооп берүү • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="900 1084 1066 1137">Упай</th> <th data-bbox="1066 1084 1444 1137">Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="900 1137 1066 1653">2</td> <td data-bbox="1066 1137 1444 1653"> <p>Жообу: 1. 5-6 жаштагы балдардын сөөктөрүндө органикалык заттар көп кармалгандыктан, алардын сөөктөрү ийилчээк жана бекем болот.</p> <p>2. Ал эми жашы өйдөлөгөн сайын (12-13 жаш) сөөктө органикалык эмес заттардын саны көбөйөт, ошондуктан сөөк катуу жана морт боло баштайт.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="900 1653 1066 1805">1</td> <td data-bbox="1066 1653 1444 1805">Эгерде жоопто органикалык жана органикалык эмес заттар тууралуу айтылбаса</td> </tr> <tr> <td data-bbox="900 1805 1066 1872">0</td> <td data-bbox="1066 1805 1444 1872">Башка жооп же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	2	<p>Жообу: 1. 5-6 жаштагы балдардын сөөктөрүндө органикалык заттар көп кармалгандыктан, алардын сөөктөрү ийилчээк жана бекем болот.</p> <p>2. Ал эми жашы өйдөлөгөн сайын (12-13 жаш) сөөктө органикалык эмес заттардын саны көбөйөт, ошондуктан сөөк катуу жана морт боло баштайт.</p>	1	Эгерде жоопто органикалык жана органикалык эмес заттар тууралуу айтылбаса	0	Башка жооп же жооп жок
Упай	Критерийдин мазмуну								
2	<p>Жообу: 1. 5-6 жаштагы балдардын сөөктөрүндө органикалык заттар көп кармалгандыктан, алардын сөөктөрү ийилчээк жана бекем болот.</p> <p>2. Ал эми жашы өйдөлөгөн сайын (12-13 жаш) сөөктө органикалык эмес заттардын саны көбөйөт, ошондуктан сөөк катуу жана морт боло баштайт.</p>								
1	Эгерде жоопто органикалык жана органикалык эмес заттар тууралуу айтылбаса								
0	Башка жооп же жооп жок								

<p>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген суроого туура жооп жазгыла.</p> <p>4-суроо: Балдардын сөөктөрү бекем болуш үчүн алардын тамак-ашында кайсы азыктар болушу зарыл?</p> <p><i>Берилген азыктардын ичинен сөөктүн бекемдигин камсыз кылуучу азык заттын булагы болгон төрт азыкты тандагыла:</i></p> <p>жумуртка, гамбургер, чипсы, быштак, колбаса, эт, татымал чөптөр, шоколад, нан.</p> <p>Өз жообуңарды жазгыла:</p> <hr/> <hr/>	<p>Сөөктөрдүн курамы жана касиеттери</p> <p>Сөөктө органикалык эмес заттардын жетишсиздиги, тактап айтканда фосфор жана кальций туздарынын аз болушу, <i>итий</i> деп аталган оорунун күчөшүнө алып келет. Мында күн нурунун жана D витаминин жетишсиздигинен организмге туздар сиңбейт. Натыйжада итий менен ооруган баланын сөөктөрү жумшак жана ийилчээк болуп калат. Фосфор жана кальций туздары организмге азык заттар аркылуу келип турат.</p> 								
<p>Тапшырманын мүнөздөмөсү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Баалоонун мазмундук чөйрөсү: жандуу системалар • Баалоонун компетенттүүлүк чөйрөсү: корутунду чыгаруу үчүн маалыматтарды чечмелөө • Контекст: жекече • Тапшырманын татаалдык деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: кенен(толук)жооп берүү • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системасы</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Упай</th> <th>Критерийдин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>Туура жооп: жумуртка, быштак, эт, татымал чөптөр</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>Эки же үч азык жазылса</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>Башка жооп же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийдин мазмуну	2	Туура жооп: жумуртка, быштак, эт, татымал чөптөр	1	Эки же үч азык жазылса	0	Башка жооп же жооп жок
Упай	Критерийдин мазмуну								
2	Туура жооп: жумуртка, быштак, эт, татымал чөптөр								
1	Эки же үч азык жазылса								
0	Башка жооп же жооп жок								